

Innst. O. nr. 1

(2000-2001)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om lov om endringer i lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler

Ot.prp. nr. 58 (1999-2000)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

I proposisjonen følger departementet opp Innst. S. nr. 78 (1998-1999), jf. St.meld. nr. 42 (1997-1998), og Mjøs-utvalgets delutredning om realkompetanse som grunnlag for opptak ved universiteter og høyskoler, NOU 1999:17. Endringene i lov om universiteter og høyskoler gjelder realkompetanse som opptaksgrunnlag ved disse institusjonene og i privat høyskoleutdanning, avkortede studieløp og lovhjemmel for fritak. Enkelte forsøksordninger er allerede godkjent, men opptak for hele sektoren vil tidligst kunne skje for studieåret 2001/2002.

Departementet mener det er uvisst hvilket merarbeid innføring av realkompetanse vil gi, men legger til grunn at institusjonene uansett må dekke merbelastningen innenfor sitt budsjett.

Departementets lovendringsforslag innebærer at det eksplisitt kommer inn i loven at ikke bare utdanning, men også en kombinasjon av utdanning og yrkespraksis kan gi generell studiekompetanse. Realkompetanse kan være kunnskaper ervervet gjennom yrkespraksis, ubetalt arbeid, organisasjonsarbeid, etterutdanning eller på annen måte. Institusjonenes plikt til å vurdere om søkere har kvalifikasjoner som er likeverdige med de fastsatte krav for opptak, slås også fast i lovteksten. En aldersgrense på 25 år innføres for opptak til enkeltstudier.

Etter forslaget skal institusjonenes styrer selv fastsette undervisningsterminene ved avdelingene. Institusjonene kan tilrettelegge avkortede studieløp. Loven endres slik at også dokumentasjon av realkompetanse kan gi grunnlag for fritak. Departementet understreker forutsetningen om at realkompetanse reelt skal dekke de deler av et studium det skal gis fritak for, enten dette gjelder praksisdeler eller eksamen eller prøve. Hva sykepleierutdanning angår, vil departementet bidra til å avklare med helsemyndighetene i

hvilken grad fritak på grunnlag av realkompetanse er forenlig med EØS-direktiver.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har ingen merknader og slutter seg til lovforslaget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti minner for sin del om at kravet om generell studiekompetanse gjør at mange elever i videregående skole velger å ta allmenne fag som påbygging fremfor å fullføre en påbegynt fagutdanning. Dette er uheldig fordi mange ikke fullfører en påbegynt utdanning fram til et fagbrev og på denne måten mister en alternativ sysselsettingsmulighet. For det andre er det dårlig samfunnsøkonomi at elever etter to år velger å hoppe av en påbegynt fagutdanning. Dette medlem mener at tiden er inne for å vurdere om det er nødvendig å stille krav om generell studiekompetanse, og knytte kravet til fem utvalgte fag i videregående skole. Dette medlem mener at fullført videregående skole, uavhengig av studieretning, skal gi generell studiekompetanse. Dette medlem mener dette er en naturlig konsekvens av at det åpnes for opptak basert på realkompetanse.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag der kravet om generell studiekompetanse skal være fullført videregående skole.»

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag der kravet om generell studiekompetanse skal være fullført videregående skole.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og rå Odels-tinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler

I

I lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

§ 37 skal lyde:

Utdanningskrav for opptak til høgre utdanning

1. Det generelle grunnlag for opptak som student (generell studiekompetanse) er fullført og bestått norsk videregående opplæring med de krav til fagsammensetning og tidsfordeling som departementet fastsetter. Departementet kan fastsette at også annen høvelig utdanning *eller kombinasjon av utdanning og yrkespraksis* skal være generelt opptaksgrunnlag. *Institusjonen skal vurdere om søkere har kvalifikasjoner likeverdig med de fastsatte krav for opptak.*
2. *Institusjonene kan gi søkere som er 25 år eller eldre i opptaksåret, opptak til enkeltstudier dersom de på grunnlag av realkompetanse har de nødvendige kvalifikasjoner for vedkommende studium. Departementet kan gi nærmere regler om dokumentasjon, saksbehandling og eventuell samordning.*
3. Departementet kan, etter innstilling fra styret, unnta enkelte studier eller fag fra kravene til generell studiekompetanse.
4. Departementet kan, etter innstilling fra styret, fastsette spesielle opptakskrav når hensynet til

- gjennomføringen av studiet gjør dette nødvendig.
5. Styret selv kan fastsette særlige faglige minstekrav ved opptak til høgre grads studier.
 6. Den som er tatt opp som student ved én institusjon under loven, har adgang til åpne studier ved de øvrige, så fremt opptakskravet er generell studiekompetanse og søkeren ikke er tatt opp med hjemmel i nr. 2 *eller* 3.

§ 40 nr. 1 skal lyde:

Den som *oppfyller kravene til opptak (jf. § 37)* og andre krav for å gå opp til eksamen i vedkommende fag eller studium, har rett til å gå opp til eksamen. Dette gjelder også studenter som ikke er opptatt ved faget eller *studiet*.

§ 44 nr. 2 skal lyde:

Styret selv *fastsetter undervisningsterminene* ved hver *avdeling*.

§ 49 skal lyde:

Fritak for eksamen eller prøve

Fritak for eksamen eller prøve skal gis når det godtgjøres at tilsvarende eksamen eller prøve er avlagt ved samme eller annen institusjon. Det kan også gis slikt fritak på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. *Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak.* Styret bestemmer om vedkommende avdeling eller særskilt organ ved institusjonen skal avgjøre saker om fritak. Departementet kan pålegge institusjonene å samordne praksis.

II

Ikraftsettings- og overgangsbestemmelser

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Departementet kan gi overgangsregler.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 10. oktober 2000

Ranveig Frøiland

leder

Tomas Norvoll

ordfører

Rune E. Kristiansen

sekretær